

ОЦІНКА КЛІНІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТОПІЧНОЇ АНТИБАКТЕРІАЛЬНОЇ ТЕРАПІЇ ХРОНІЧНОГО НАЗОФАРИНГІТУ ПІСЛЯ АДЕНОТОМІЇ

Національна дитяча спеціалізована лікарня «Охматдит» МОЗ України

Хронічний назофарингіт є дуже частою патологією у дітей, причиною якою є регулярні запалення носоглотки й недолікований гострий назофарингіт, аномалії будови носоглотки, часті переохолодження, застійні процеси при захворюваннях серця, печінки, нирок, інфекції, часте вдихання пилу і газу, пасивне паління. Часті хронічні інфекції носоглотки спричиняють компенсаторне розростання лімфоїдної тканини носоглоткового мигдалика з утворенням так званих аденоїдних вегетацій. Залежно від ступеня закриття отворів між носовою порожниною і глоткою, зменшується потік повітря при носовому диханні. Причини аденоїдів багато в чому залежать від ставлення до здоров'я і харчування, своєчасного лікування захворювань і контролю хронічних патологій. Розростання лімфоїдної тканини виникає як реакція на респіраторну інфекцію, алергічні реакції. У тканині, що розрослася, мешкає велика кількість патогенів, це може призводити до місцевого запалення. Запалення аденоїдних вегетацій називається аденоїдитом (гострим назофарингітом). Запальний процес, в основному, обумовлений пневмококами, стрептококами, гемофільною паличкою та ін. Велике значення відіграє природа запального процесу (алергічна, бактеріальна, вірусна) і стадія його розвитку (гостра, хронічна, репаративна). Саме це і є підставою для вибору тактики лікування. Тобто з'являється потреба в препараті, який міг

би діяти патогенетично, зменшуючи запалення, набряклість, покращувати реологію секрету тим самим зменшуючи проліферацію лімфоїдної тканини й локально зміцнюючи імунітет.

З цього випливає, що своєчасне застосування адекватної місцевої терапії допомагає в ряді випадків зупинити запальний процес на ранній стадії, таким чином запобігаючи виникненню хронічної патології. Також топічна протизапальна, антимікробна дія прекрасно доповнює післяопераційний період маленьких пацієнтів, які лікуються з приводу хронічного назофарингіту.

Препарати для місцевої антибактеріальної терапії мають такі переваги:

- мінімальна системна адсорбція;
- відсутність негативного (пригнічувального) впливу на мукоциліарну транспортну систему;
- максимально широкий спектр антибактеріальної бактерицидної дії;
- відсутність подразнювальної дії на слизову оболонку;
- добра комплаєнтність і можливість самостійного застосування пацієнтом.

Таким препаратом є «Ізофра» – оригінальний назальний спрей з антибіотиком для комплексної терапії інфекційно-запальних захворювань верхніх відділів дихальних шляхів. Цей унікальний препарат також знижує ризик розвитку ускладнень та хронізації процесів шляхом ерадикації планктонних форм мікроорганізмів (біоплівки),

що є вкрай важливим при лікуванні назофарингіту.

Склад препарату «Ізофра»: фраміцетину сульфат – 12 мг/мл (8000 МО). Це антибіотик групи аміноглікозидів, який проявляє антибактеріальну, бактерицидну дію на більшість грам+ і грам- мікроорганізмів. Діюча речовина має чудовий бактерицидний вплив на найбільш часті збудники назофарингітів та риносинуситів: (*St. Pneumonia*, *Haemophilus influenza*, *Moraxella catarrhalis*).

Застосовувати препарат «Ізофра» можна як дорослим, так і **дітям від одного року**. Це допомогло сильно розширити коло наших досліджень та краще проаналізувати ефективність лікування дітей різного віку.

Мета дослідження: порівняльна оцінка ефективності використання назального спрею «Ізофра» у лікуванні хронічного назофарингіту в післяопераційному періоді після аденотомії.

Матеріали та методи

На базі Національної дитячої спеціалізованої лікарні «Охматдит» (м. Київ), у відділенні дитячої отоларингології було проліковано 60 дітей віком від 2 до 14 років з діагнозом: аденоїдні вегетації II-III ст., хронічний назофарингіт (аденоїдит), яким було проведено планове хірургічне лікування – аденотомія.

В залежності від лікування у післяопераційному періоді діти були рандомізовані в 2 групи по 30 дітей в кожній. 1-а (основна) група – діти, яким після аденотомії було проведено консервативне лікування, що включало в себе застосування препарату «Ізофра» у дозуванні 1 впорскування у кожний носовий хід 3 рази на добу протягом 10 діб, системні протизапальні засоби у віковому дозуванні на 3 доби, топічний протизапальний засіб у формі спрею для горла на 7 діб. 2-а (контрольна) група – діти, яким після аденотомії було проведено консервативне лікування препаратами, які включали: іригаційні інтраназальні спреї / антибактеріальні носові краплі на 10 діб, системні протизапальні засоби у віковому дозуванні на 3 доби, топічний протизапальний засіб у формі спрею для горла на 7 діб. В обох групах повний курс лікування складав 10 діб.

Діагностичний алгоритм на догоспітальному етапі включав в себе консультацію лікаря з отоларингологічним оглядом (ендоскопія порожнини носа та носоглотки); лабораторні дослідження (загальний аналіз крові з лейкоцитарною формулою, біохімічний аналіз крові, коагулограма, загальний аналіз сечі та електрокардіограма).

Аденотомію проводили під ендотрахеальним наркозом класичним методом під контролем жорсткого ендоскопа.

Результати дослідження

Під час дослідження усіх батьків дітей основної групи було навчено, як правильно застосовувати спрей «Ізофра». Введення було по одному впорскуванню у кожний носовий хід 3 рази на добу. Було пояснено, що впорскування проводиться за допомогою натискання на флакон. При застосуванні препарату флакон потрібно тримати вертикально, а голову – злегка нахиливши вперед, щоб впорснути у носовий хід розчин у вигляді спрею а не струменя рідини. Засвоєння наданої інформації щодо використання препарату було перевірено лікарями відділення.

У всіх пацієнтів з хронічним назофарингітом, яких було прооперовано і яким у комплексному лікуванні в післяопераційному періоді призначали препарат «Ізофра», позитивну динаміку відзначали вже з 1-2-ї доби від початку лікування. Це проявлялося значним покращенням носового дихання, значним полегшенням відходження виділень з порожнини носа, зменшенням болю у горлі та температури. Риноскопично зменшувалися набряк, гіперемія слизової оболонки порожнини носа.

Повного клінічного одужання досягнуто у всіх пацієнтів, що використовували в комплексному лікуванні засіб «Ізофра». Жодних побічних дій та ускладнень не спостерігалось, що говорить про високий рівень безпеки препарату, особливо у дітей. Також не було жодних ознак передозувань.

Більшості хворих, яким застосовували назальний спрей «Ізофра», вже через 2-3 доби припиняли використання судинозужувальних крапель, що свідчить про значний місцевий протизапальний ефект, зумов-

лений дією антибіотика фраміцетин. Тобто, застосування препарату «Ізофра» дозволяє зменшити використання судинозвужувальних крапель для носа, а отже і їхній можливий побічний вплив на організм. У пацієнтів

контрольної групи тенденція до одужання мала не такий стрімкий рух.

Порівняльні результати проведеного лікування пацієнтів основної і контрольної груп представлено в таблиці та на рис. 1-4.

Зміни кількості пацієнтів основної та контрольної груп зі скаргами в динаміці лікування

Доба після операції	Показник							
	виділення з порожнини носа		утруднене носове дихання		біль у горлі		підвищена температура тіла	
	групи							
	1-а	2-а	1-а	2-а	1-а	2-а	1-а	2-а
1-а	27	30	27	29	30	30	16	18
2-а	24	29	21	25	25	27	7	9
3-я	17	23	15	22	20	24	1	3
4-а	9	16	9	16	13	18	-	-
5-а	4	8	1	9	6	11	-	-
6-а	1	5	-	3	2	6	-	-
7-а	-	2	-	1	-	1	-	-
8-а	-	-	-	-	-	-	-	-
9-а	-	-	-	-	-	-	-	-
10-а	-	-	-	-	-	-	-	-

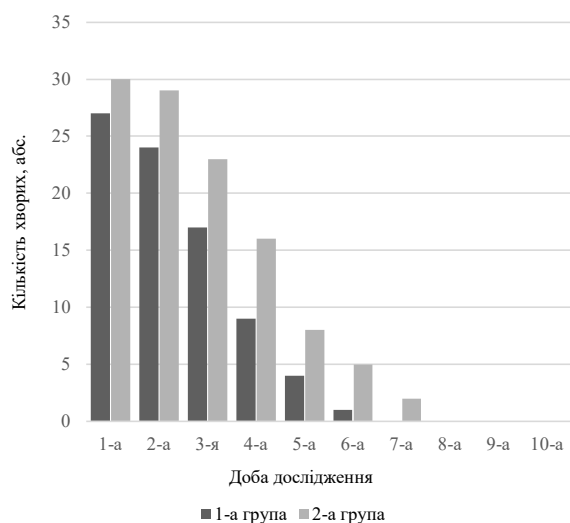

Рис. 1. Кількість пацієнтів зі скаргою на виділення з порожнини носа в динаміці лікування.

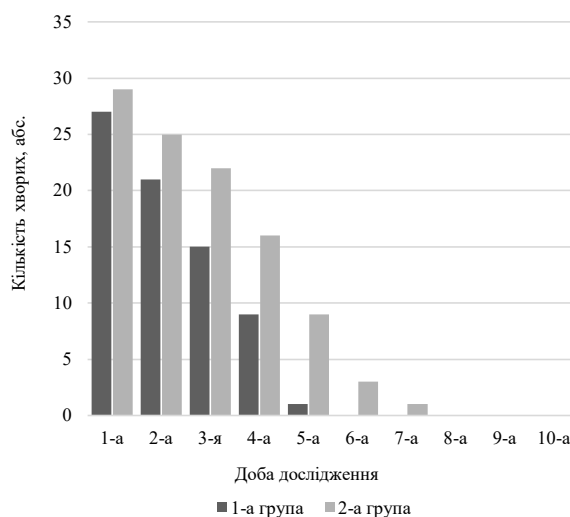

Рис. 2. Кількість пацієнтів зі скаргою на утруднене носове дихання в динаміці лікування.

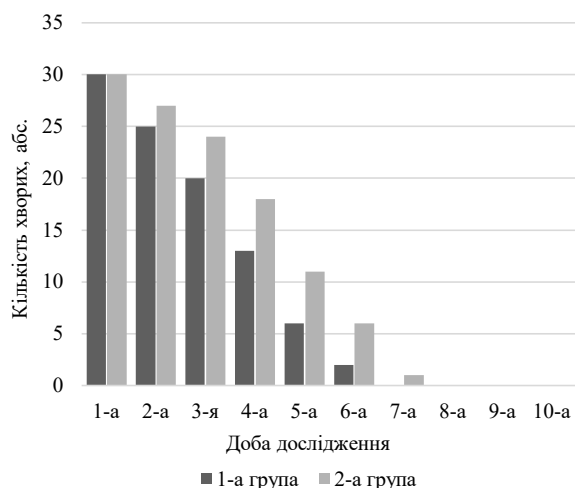

Рис. 3. Кількість пацієнтів зі скаргами на біль у горлі в динаміці лікування.

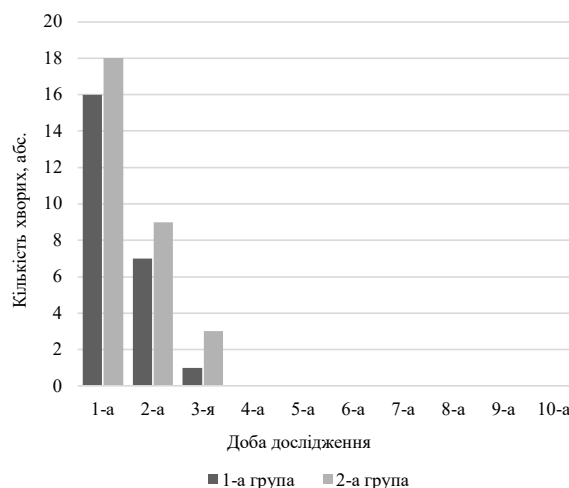

Рис. 4. Кількість пацієнтів з підвищеною температурою тіла в динаміці лікування.

Ми вважаємо за доцільне використання препарату «Ізофра» при катаральній стадії гострого запального процесу в порожнині носа, тобто у випадках гострих ринітів і вірусних риносинуситів, коли загальна антибактеріальна терапія не показана. Це дозволяє попередити бактеріальну інвазію навколоносових пазух і розвиток гнійних (бактеріальних) форм синуситів. Таким чином, використання препарату «Ізофра» у комплексному лікуванні хворих із гострими та загостренням хронічних гнійних параназальних синуситів дозволяє підвищити ефективність лікування, що проявляється більш вираженою позитивною динамікою об'єктивних показників і пришвидшенням одужання.

Назальний спрей «Ізофра» можна широко застосовувати в умовах первинної медикосанітарної допомоги пацієнтам у випадках, що не потребують госпіталізації до ЛОР відділень, та у стаціонарних лікувальних закладах при гнійних запальних захворюваннях порожнини носа і навколоносових пазух.

Висновки

Застосування топічної антибактеріальної терапії, зокрема препарату «Ізофра», у дітей віком від 2 до 14 років для лікування хронічного назофарингіту після аденотомії виявилось ефективним, що підтвердилося нашим рандомізованим контрольованим дослідженням.

Антибактеріальний ефект лікарського засобу «Ізофра» мав яскравий вплив на перебіг одужання пацієнтів після аденотомії, що служить підтвердженням ефективності препарату.

Усі батьки дітей основної групи були задоволені результатом та високо оцінили ефективність препарату «Ізофра». Також зі сторони батьків дітей основної групи не було жодних скарг щодо вартості препарату в аптеці.

Отримані знання й досвід дозволять лікарям нашого відділення надалі застосовувати у практиці лікарський засіб «Ізофра» для підвищення ефективності лікування маленьких пацієнтів.

Література

1. Fokkens WJ, Lund VJ, Hopkins C, Hellings PW, Kern R, Reitsma S. et al. European Position Paper on Rhinosinusitis and Nasal Polyps 2020. *Rhinology*. 2020;58(Suppl S29):1-464. doi: 10.4193/Rhin.20.600.
2. Mardikasari SA, Sipos B, Csóka I, Katona G. Nasal route for antibiotics delivery: Advances, challenges and future opportunities applying the quality by design concepts. *Journal of Drug Delivery Science and Technology*. 2022;77. <https://doi.org/10.1016/j.jddst.2022.103887>.
3. Soldatskiĭ IL, Denisova OA, Ivanenko AM. [The comparative effectiveness of framycetin included in combined therapy of adenoiditis in the children]. *Vestn Otorinolaringol*. 2014;(5):69-71.
4. Instructions for the medical use of ISOFRA. Available from: <https://mozdocs.kiev.ua/likiview.php?id=2929>.

Надійшла до редакції 29.08.2022

© Ю.А. Молочек, О.А. Федюк, 2022

ОЦІНКА КЛІНІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТОПІЧНОЇ АНТИБАКТЕРІАЛЬНОЇ ТЕРАПІЇ ХРОНІЧНОГО НАЗОФАРИНГІТУ ПІСЛЯ АДЕНОТОМІЇ

Молочек ЮА, Федюк ОА

Національна дитяча спеціалізована лікарня «Охматдит» МОЗ України

Email: y.molochek@gmail.com

А н о т а ц і я

У представленій статті наведено дослідження, аналіз та дискусювання щодо раціональності і клінічної ефективності топічної антибактеріальної терапії хронічного назофарингіту після аденотомії, зокрема, ефективність застосування препарату «Ізофра». Завдяки дослідженню обґрунтовано й проаналізовано ефективність використання препарату «Ізофра» у післяопераційному періоді після аденотомії. Авторами отримано цінну інформацію, знання й досвід завдяки рандомізованому вибірковому дослідженню з основною і контрольною групами, а саме – підтвердження вираженого протизапального, антибактеріального ефекту препарату «Ізофра» та його об'єктивну раціональність використання. Досліджено та проаналізовано суттєве зниження запалення, зменшення набряку, покращення реології назального секрету після використання препарату «Ізофра». Топічний антибактеріальний, протизапальний, протинабряковий вплив та ерадикація планктонних форм мікроорганізмів (біоплівки) препарату «Ізофра» клінічно продемонстрували зниження рівня післяопераційних ускладнень, хронізації процесу, рецидивів та покращення післяопераційного перебігу лікування дітей.

Ключові слова: хронічний назофарингіт, аденотомія, місцева терапія, Ізофра, топічна антибактеріальна терапія.

EVALUATION OF THE CLINICAL EFFICIENCY OF TOPICAL ANTIBACTERIAL THERAPY OF CHRONIC NASOPHARYNGITIS AFTER ADENOTOMY

Molochek Y, Fediuk O

National specialized children's hospital Ministry of Health of Ukraine OHMATDYT

Email: y.molochek@gmail.com

A b s t r a c t

The presented article provides research, analysis and discussion regarding the rationality and clinical effectiveness of topical antibacterial therapy for chronic nasopharyngitis after adenotomy, in particular the effectiveness of the drug Izofra. Thanks to the study, the effectiveness of the drug Izofra in the postoperative period was substantiated and analysed. The authors obtained valuable information, knowledge and experience thanks to a randomized sample study with the main and control groups, namely, confirmation of the pronounced anti-inflammatory, antibacterial effect of the drug Izofra and its objective rationality of use. Significant reduction of inflammation, reduction of edema, improvement of secretion rheology and increase of local immunity after use of the drug Izofra have been studied and analysed. The topical antibacterial, anti-inflammatory, anti-edematous effect and eradication of planktonic forms of microorganisms (biofilms) of the drug Izofra clinically demonstrated a decrease in the level of postoperative complications, chronicity of the process, relapses and improvement of the postoperative course of treatment of children.

Key words: chronic nasopharyngitis, adenotomy, local therapy, Izofra, topical antibacterial therapy.